

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Globos įstaigų vadovams

DĖL VAIKŲ PABĖGIMŲ/DINGIMŲ PROBLEMATIKOS

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija) reiškia susirūpinimą dėl aukšto bėgančių/dingusių vaikų ir jų paieškų skaičiaus, ir siekia atkreipti dėmesį į vaikų dingimų (pabėgimų) problematiką, siekdama bendrų sprendimų šioje srityje.

Informatikos ir ryšių departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pateiktais statistiniais duomenimis, per 2024 m. buvo paskelbtos 2085 dingusių vaikų paieškos, iš jų 1757 buvo kartotinės. 62 proc. šių atvejų apie vaiko dingimą pranešė vaiko teisių apsaugos ar globos įstaigos.

Vaikų dingimų (pabėgimų) tema buvo aptarta 2025 m. kovo 17 d. Ministerijos organizuoto pirmo susitikimo metu, skirto dingusių vaikų paieškos, pagalbos teikimo ir prevencijos užtikrinimo procese dalyvaujančioms institucijoms. Susitikimo metu aptarta, kad pagrindinė Lietuvoje dingusių vaikų kategorija – pabėgę vaikai. Didžiąją dalį dingusių nepilnamečių sudaro vaikai, pabėgę iš specialiojo ugdymo ir globos įstaigų. Tokių vaikų paieškos skelbiamos kelis kartus per metus, tai rodo didelis užregistruotų dingusių vaikų atvejų (pranešimų) skaičius bendroje statistikoje. Apie 90 proc. pranešimų apie dingusius vaikus yra dėl vaikų pabėgimų, o maždaug 75 proc. visų paskelbtų paieškų – tas pats vaikas skelbiamas dingusiu du ar daugiau kartų.

Pakartotiniai pabėgimai, ypač iš globos įstaigų (dažniausiai – šeiminių namų), laikomi aktualiausia problema. Vyraujančios vaikų pabėgimo priežastys – vaikų protestas prieš nustatytas taisykles, noras leisti laiką su bendraamžiais, žalingų medžiagų vartojimas, išorinės įtakos veiksniai ir kt. Vaikų pabėgimai yra linkę kartotis, o dauguma apklausiamų vaikų nurodo, kad nenori grįžti pas savo atstovus pagal įstatymą (dažniausiai – į šeiminius namus).

Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos vertinimu, per pastaruosius kelerius metus pabėgimų tendencijų daugėja jaunesnio amžiaus vaikų grupėse, pvz., nuosekliai auga pabėgimų skaičius 10-14 m. vaikų amžiaus grupėje. Taip pat Policijos departamentas atkreipia dėmesį, kad

reikėtų stiprinti bendradarbiavimą ir tobulinti reagavimą dėl vaikų, globojamų (rūpinamų) šeiminiuose namuose dingimų (pabėgimų).

Siekiant kompleksiskai spręsti vaikų dingimo (pabėgimų) problemą, mažinti (pakartotinai) bėgančių vaikų skaičių, yra būtinas veiksmingas bendradarbiavimas su šeiminiiais namais – dalijimasis gerąja praktika, bendrųjų tendencijų nustatymas, naujų sprendimų (įskaitant ir teisinio reglamentavimo tobulinimo) paieškos, kompleksinio darbo su bėgančiais vaikais gerinimas, įstaigų darbuotojų kompetencijų kėlimas. Atitinkamai, Ministerija šių metų gegužės mėnesį planuoja surengti nuotolinį susitikimą su šeiminių namų atstovais, kuriame bus aptariami aukščiau minimi klausimai ir vaikų dingimų (pabėgimų) problematika. Apie susitikimą įstaigas informuosime papildomai.

Kartu, informuojame, kad reagavimo į pranešimą dėl dingusių vaikų veiksmai yra reglamentuoti Generalinės prokuratūros, Policijos departamento, Ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) ir Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos pasirašytame 2018 m. birželio 28 d. bendradarbiavimo susitarime (toliau – Susitarimas). Taip pat, 2024 metais Tarnybos direktoriaus įsakymu yra patvirtintos Reagavimo į vaiko dingimą ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo, vykdamas vaiko paiešką bei teikiant pagalbą vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar kitam už vaiko priežiūrą atsakingam asmeniui, rekomendacijos (toliau – Rekomendacijos). Kviečiame globos įstaigų vadovus susipažinti su pridėtais dokumentais, aktualiais šiai problemai spręsti, Rekomendacijomis pasidalinti bei supažindinti su jomis šeiminių namų darbuotojus, dirbančius su vaikais, bei užtikrinti šeiminiuose namuose tinkamą ir suderintą reagavimą ir veiksmus vykdamas dingusio (pabėgusio) vaiko paiešką bei teikiant pagalbą surastam (grįžusiam) vaikui vadovaujantis Rekomendacijomis.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

PRIDEDAMA:

1. Reagavimo į pranešimą dėl dingusių vaikų algoritmo schema;
2. Tarnybos direktoriaus įsakymu patvirtintos Reagavimo į vaiko dingimą ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo, vykdamas vaiko paiešką bei teikiant pagalbą vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar kitam už vaiko priežiūrą atsakingam asmeniui, rekomendacijos.

Socialinės apsaugos ir darbo viceministrė

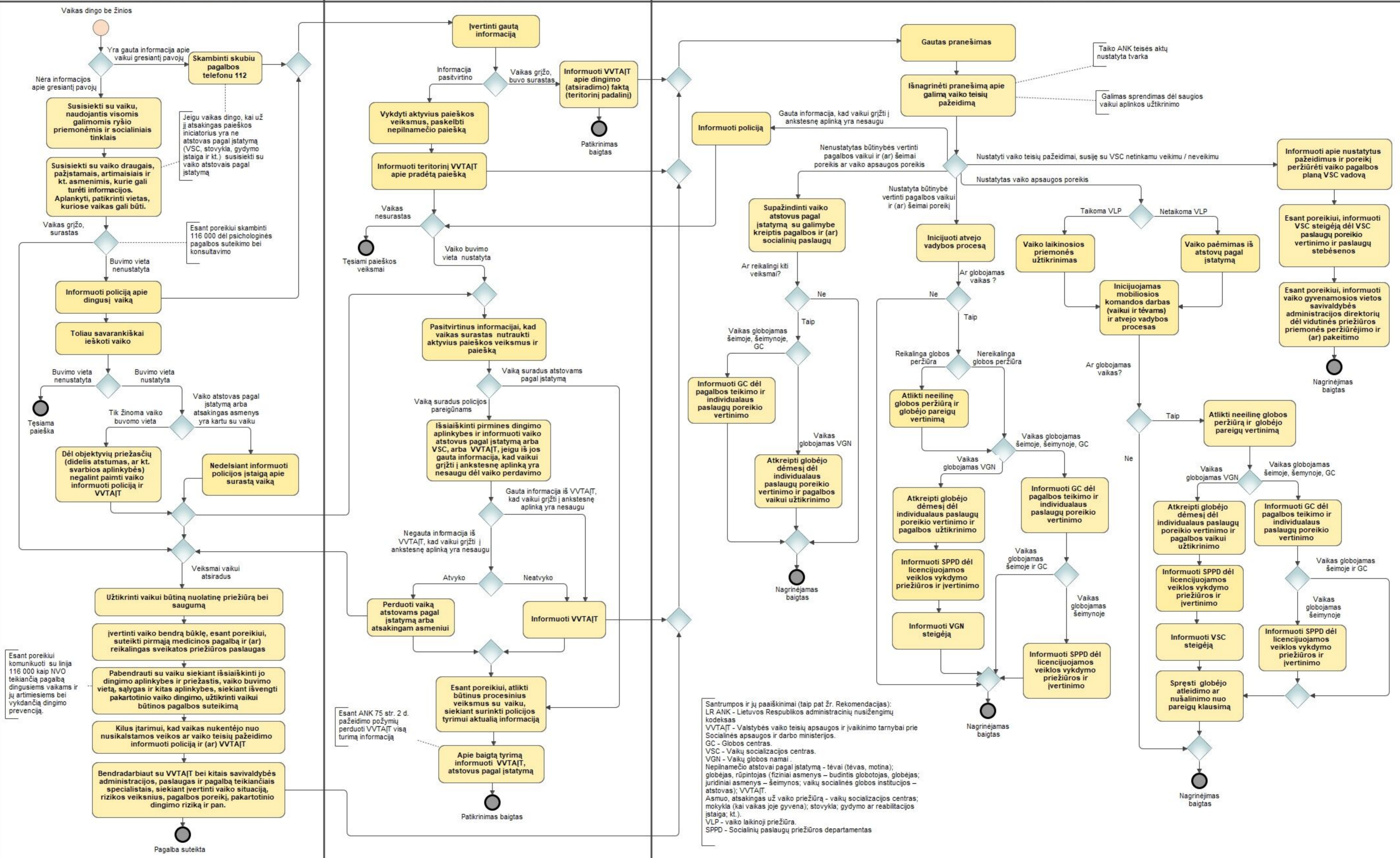
Rita Grigalienė

Jurgita Bučiūtė-Barysienė, tel. +370 659 24768, el. p. Jurgita.Buciute@socmin.lt
Konstantinas Rečkovas, tel. +370 652 99311, el. p. Konstantinas.Reckovas@socmin.lt

Vaikų atstovai pagal įstatymą, atsakingi asmenys

Policijos pareigūnai

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba

Esant poreikiui komunikuoti su linija 116 000 kaip NVO teikiančią pagalbą dingusiems vaikams ir jų artimiesiems bei vykdančią dingimo prevenciją.

Esant ANK 75 str. 2 d. pažeidimo požymių perduoti VVTAJT visą turimą informaciją

Santrumpos ir jų paaiškinimai (taip pat žr. Rekomendacijas):
 LR ANK - Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas
 VVTAJT - Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.
 GC - Globos centras.
 VSC - Vaikų socializacijos centras.
 VGN - Vaikų globos namai.
 Nepilnamečio atstovai pagal įstatymą - tėvai (tėvas, motina); globėjas, rūpintojas (fiziniai asmenys – budintis globotojas, globėjas; juridiniai asmenys – šeimos; vaikų socialinės globos institucijos – atstovai); VVTAJT.
 Asmuo, atsakingas už vaiko priežiūrą - vaikų socializacijos centras; mokykla (kai vaikas joje gyvena); stovykla; gydymo ar reabilitacijos įstaiga; kt.).
 VLP - vaiko laikinoji priežiūra.
 SPPD - Socialinių paslaugų priežiūros departamentas

Reagavimo į vaiko dingimą ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo, vykdant vaiko paiešką bei teikiant pagalbą vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar kitam už vaiko priežiūrą atsakingam asmeniui, rekomendacijos

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

TURINYS

Dingusių vaikų kategorijos ir galimos vaikų pabėgimo priežastys	3
Dažniausiai išskiriamos dingusių vaikų kategorijos	3
Vaikų pabėgimo galimos priežastys.....	4
Dalyvaujančiųjų vaiko paieškos, pagalbos teikimo vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar atsakingam asmeniui, procesuose įgaliojimai	5
Vaiko atstovo pagal įstatymą ar atsakingo asmens veiksmai dingus vaikui.....	7
Pagalba	10
Pagalbą vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar atsakingam asmeniui, dingus vaikui, jį suradus ar jam savarankiškai sugrįžus, užtikrinantys subjektai ir pagalbos priemonės	10
Vaikų dingimo prevencijos priemonės ir jų stebėsena	13

Reagavimo į vaiko dingimą ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo, vykdamas vaiko paiešką bei teikiant pagalbą vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar kitam už vaiko priežiūrą atsakingam asmeniui, rekomendacijos

Reagavimo į vaiko dingimą ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo, vykdamas vaiko paiešką bei teikiant pagalbą vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar kitam, už vaiko priežiūrą atsakingam asmeniui rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) **paskirtis** – išskirti pagrindines dingusių vaikų kategorijas, galimas vaikų pabėgimo priežastis ir dalyvaujančiųjų dingusio vaiko paiešką, siekiant operatyvaus dingusio vaiko suradimo, pagalbos vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar kitam, konkrečiu laikotarpiu už vaiko priežiūrą atsakingam fiziniam ar juridiniam asmeniui (toliau – Atsakingas asmuo) teikimo, vaikų dingimo prevencijos vykdyme, veiksmus.

Rekomendacijos papildo Reagavimo į pranešimą dėl dingusių vaikų algoritmą (Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos bendradarbiavimo susitarimo priedas Nr. 1). 2023 m. liepos 21 d. pasirašytas atnaujintas **susitarimas bei jo priedas – Reagavimo į pranešimą dėl dingusių vaikų algoritmas pasiekiamas** paspaudus šią nuorodą: <https://vaikoteises.lrv.lt/uploads/vaikoteises/documents/files/Bendradarbiavimo%20sutartys/2023%2007%2021%20susitarimas%20BS-8.pdf>

Rekomendacijose vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos įstatyme dėl užsieniečių teisinės padėties, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse, 1980 m. Hagos konvencijoje dėl tarptautinio vaikų grobimo civilinių aspektų ir 2019 m. birželio 25 d. Tarybos Reglamente (ES) 2019/1111 dėl jurisdikcijos ir sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis bei tarptautiniu vaikų grobimu, pripažinimo ir vykdymo, 1996 m. Konvencijoje dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje.

DINGUSIŲ VAIKŲ KATEGORIJOS IR GALIMOS VAIKŲ PABĖGIMO PRIEŽASTYS

DAŽNIAUSIAI IŠSKIRIAMOS DINGUSIŲ VAIKŲ KATEGORIJOS

Dingęs – vaikas yra dingęs neaiškiais ar nežinomomis aplinkybėmis arba pasiklydęs (pavyzdžiui, pasi(nu)klydęs prekybos centre, paplūdimyje, stotyje ar kt.), vaikas, kurio amžius, sveikatos būklė (negalia, sutrikimas ar kt.) riboja galimybę grįžti į gyvenamąją ar kitą buvimo vietą, susisiekti su atstovais pagal įstatymą ar Atsakingu asmeniu arba asmeniu kuriuo jis pasitiki, ir pan., kai jo nedelsiant negalima surasti ir nėra žinoma kita vaiko dingimo priežastis.

Dingęs migracijos metu – teisės aktų nustatyta tvarka užregistruotas, iš paskirtos ar specialios priėmimo (apgyvendinimo) vietos dingęs vaikas, kuris atvyko į Lietuvos Respubliką iš savo kilmės ar kitos valstybės, bėgdamas nuo konflikto ar persekiojimo, siekdamas, saugumo,

geresnio gyvenimo lygio, išsilavinimo, ekonominių galimybių, apsaugos nuo išnaudojimo ir prievartos, šeimos susijungimo, dėl kelių iš šių ar kitų priežasčių.

Besislapstantis – vaikas, besislapstantis nuo teisingumo, siekiantis išvengti procesinių prievartos ar auklėjamojo poveikio priemonių arba bausmės, administracinių nuobaudų ar poveikio priemonių vykdymo, teismo, teisėsaugos institucijų, antstolių ar probacijos tarnybų arba kitų kompetentingų institucijų atstovų privalomų reikalavimų, nustatymų ar įpareigojimų vykdymo.

Pabėgęs – vaikas, kuris be atstovų pagal įstatymą ar kito Atsakingo asmens žinios ir (ar) sutikimo (leidimo) pasišalino iš gyvenamosios, laikino buvimo (priežiūros) vietos ar kitos su vaiko atstovais pagal įstatymą ar kitu Atsakingu asmeniu sutartos buvimo vietos.

Dažnai bėgantis vaikas – iš gyvenamosios, laikino buvimo (priežiūros) vietos ar kitos su vaiko atstovais pagal įstatymą ar Atsakingu asmeniu sutartos buvimo vietos be jų žinios ir (ar) sutikimo (leidimo) pasišalinantis vaikas, kai toks pasišalinimas yra dažnas, pasikartojantis daugiau nei du kartus per 12 mėnesių (toks pasišalinimas yra pasikartojantis vaiko elgesio modelis).

Pagrobtas vieno iš tėvų – vaikas, vieno iš tėvų neteisėtai (be kito sutikimo / prieš kito valią) išvežtas (laikomas) nuolatiniam gyvenimui į kitą šalį, kuri nėra jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė*.

Pagrobtas trečiųjų asmenų – trečiojo asmens savavališkai iš vaiko atstovų pagal įstatymą ar Atsakingo asmens paimtas vaikas be vaiko atstovų pagal įstatymą ar Atsakingo asmens sutikimo.

➔ Jeigu **šiose Rekomendacijose** nenurodyta kitaip, Rekomendacijose **vartojama sąvoka „dingęs vaikas“ turi būti suprantama bendrai**, kaip **apimanti visas dingusių vaikų kategorijas**, kai vaiko buvimo vieta nežinoma atstovams pagal įstatymą ar Atsakingam asmeniui, nepriklausomai nuo vaiko dingimo priežasčių ar kitų aplinkybių.

* Nuolatinė gyvenamoji vieta atitinka vietą, kur vaikas tam tikra dalimi integravosi į socialinę ir šeiminingą aplinką.

VAIKŲ PABĖGIMO GALIMOS PRIEŽASTYS

➔ Vaikų pabėgimo **priežastys** yra įvairios, kiekvienu atveju individualios, paprastai rodančios tam tikrus vaiko gyvenimo sunkumus **dėl kurių reikalingas aktyvus, koordinuotas bei bendradarbiavimu grįstas kompetentingų institucijų bei vaiko atstovų pagal įstatymą ar Atsakingo asmens reagavimas** ir vaiko poreikius bei geriausius jo interesus atitinkanti **laiku užtikrinta pagalba**.

Vaikų pabėgimus galima **skirti į dvi grupes pagal** vaikų tokio elgesio **motyvus, tikslus:**

1.

bėgdami „**nuo kažko**“, vaikai siekia atsiriboti nuo sudėtingos gyvenimo situacijos, bando atkreipti dėmesį, tokiu būdu pranešti apie problemą ar krizę, tikėdamiesi, kad toks jų elgesys pakeis situaciją, kurioje jie yra;

2.

bėgdami „**link kažko**“, vaikai išreiškia norą priartėti prie asmens ar situacijos, kuri atrodo patraukli, pabrėžtinai rodo galią, nepriklausomybę ar jos siekį.

Vaikų pabėgimo **priežastys gali būti dėl:**

- fizinio ir emocinio nesaugumo (pavyzdžiui, tęstiniai tėvų / globėjų konfliktai, šeimos narių piktnaudžiavimas psichoaktyviomis medžiagomis, smurtas prieš vaiką ar (ir) kitus šeimos narius);
- taikomų auklėjimo metodų (pavyzdžiui, taikomos fizinės bausmės, itin griežtos (ar) itin daug taisyklių, reikalavimų);
- tėvų skyrybų, naujo tėvo (motinos) partnerio (pavyzdžiui, dėl santykių su naujais šeimos nariais), brolio ar sesers gimimo;
- impulsyvios reakcijos po kilusio konflikto, nesutarimo, emociškai stiprios situacijos;
- netekties;
- problemų mokykloje (individualaus ugdymo pasiekimų mokykloje, patyčių, konfliktinių santykių ar kt.);
- staigaus namų aplinkos pakeitimo;
- bendraamžių, žiniasklaidos, socialinių tinklų įtakos;
- patirto (-iamo) smurto iš trečiųjų asmenų;
- nereikalingumo jausmo;
- išnaudojimo prekybai žmonėmis (pavyzdžiui, nusikalstamoms veikoms vykdyti (vogti), elgetavimui, prostitucijai ar kt.);
- psichinės sveikatos sutrikimų;
- patyčių, diskriminacijos (dėl lyties, rasės, odos spalvos, tautybės, kalbos, religinių ar politinių įsitikinimų, turinės padėties ar kitų požymių);
- (galimo) nėštumo;
- noro susitikti su draugais, šeimos nariais;
- į(si)traukimo į nusikalstamas veikas;
- šeimos ar asmeninių finansinių rūpesčių;
- siekio išvengti atsakomybės už savo veiksmus, sudėtingų situacijų;
- ribų, taisyklių, susitarimų tikrinimo;
- naujų dalykų išbandymo, rizikos, savo galimybių patikrinimo;
- piktnaudžiavimo psichoaktyviomis medžiagomis ir kt.

DALYVAUJANČIŲJŲ VAIKO PAIEŠKOS, PAGALBOS TEIKIMO VAIKUI IR (AR) JO ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ AR ATSAKINGAM ASMENIUI, PROCESUOSE ĮGALIOJIMAI

- **Policija**, vykdydama Lietuvos Respublikos policijos įstatyme jai pavestas funkcijas bei vadovaudamasi Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso normomis, Rekomendacijomis dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos¹, ir Asmenų paieškos organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo² nuostatomis, atlieka dingusių vaikų paiešką, priima sprendimą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo.
- **Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos**, vykdydama Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme pavestas

¹ Lietuvos Respublikos generalinio prokuroro 2008 m. rugpjūčio 11 d. įsakymas Nr. I-110 „Dėl Rekomendacijų dėl ikiteisminio tyrimo pradžios ir jos registravimo tvarkos patvirtinimo“

² Lietuvos policijos generalinio komisaro 2015 m. kovo 23 d. įsakymas Nr. 5-V(S)-13(RN) „Dėl asmenų paieškos organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“

funkcijas bei vadovaudamasi Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo,³ Atvejo vadybos tvarkos aprašo⁴, Vaiko laikinosios priežiūros tvarkos aprašo,⁵ Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašo⁶ nuostatomis, nagrinėja pranešimus dėl galimo vaiko teisių pažeidimo, atlieka vaiko situacijos vertinimą, inicijuoja, dalyvauja atvejo vadybos procese, organizuoja vaiko laikinąją priežiūrą bei mobiliosios komandos sudarymą darbui su vaiku ir (ar) šeima, pagal kompetenciją dalyvauja rengiant ir įgyvendinant prevencines vaikų dingimo priemones, sprendžiant vaikų dingimo priežasčių bei rizikos faktorių šalinimo, dingusio (surasto) vaiko teisių užtikrinimo ir kitus susijusius klausimus. Taip pat, vykdydama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.267 straipsnyje nustatytą funkciją bei Vaiko globos organizavimo nuostatuose⁷ jai pavestas funkcijas, vykdo vaiko globos (rūpybos) šeimoje, šeimynoje, globos centre, vaikų globos institucijoje priežiūrą, koordinuoja globos (rūpybos) nustatymą, vykdymą ir pasibaigimą.

➤ **Švietimo įstaigos** vadovas, vykdydamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, kituose teisės aktuose ir švietimo įstaigos vidaus dokumentuose numatytas funkcijas ir siekdamas užtikrinti švietimo įstaigoje besimokančių vaikų saugumą ir gerovę, vaikui dingus iš švietimo įstaigos, įgyvendindamas švietimo įstaigos vidaus dokumentuose reglamentuojamus veiksmus, kuriuos atlieka švietimo įstaigos administracija, krizių valdymo grupė ir vaiko gerovės komisija, informuoja vaiko atstovą pagal įstatymą ar Atsakingą asmenį, jei reikia – atsakingas institucijas ir, bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, užtikrina švietimo įstaigos bendruomenės narių saugumą bei imasi prevencinių priemonių dėl pastebimų rizikos veiksnių švietimo įstaigoje.

➤ **Globos centras** paslaugas ir pagalbą visiems tėvų globos netekusiems vaikams, įvaikintiems vaikams, globėjų (rūpintojų), šeimynoje glojamiems (rūpinamiems) vaikams, budinčių globotojų prižiūrimiems vaikams, taip pat globėjui (rūpintojui), budinčiam globotojui, įtėviams (pateikus prašymą) teikia vadovaudamasis Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašu⁸.

➡ Šiame Rekomendacijų skyriuje nurodytos **institucijos ir įstaigos turi aktyviai bendradarbiauti tarpusavyje** bei **su kitomis** valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, **vaikais** bei **jų atstovais pagal įstatymą** ar **Atsakingais asmenimis**, taip pat juos **atstovaujančiomis organizacijomis**, pagal kompetenciją **vykdant vaikų dingimo prevenciją**, dingusio vaiko **paiešką** ir **teikiant pagalbą** vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar Atsakingam asmeniui, taip pat tobulinant šiuos procesus ir sprendžiant kitus, su vaikų dingimu susijusius klausimus.

➡ **Penkiašaliu susitarimu**, sudarytu tarp Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos

³ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. A1-803 „Dėl Vaiko situacijos vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁴ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymas Nr. A1-141 „Dėl Atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁵ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymas Nr. A1-794 „Dėl Vaiko laikinosios priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁶ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. A1-334 „Dėl Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimas Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“

⁸ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. A1-28 „Dėl Globos centro veiklos ir vaiko budinčio globotojo vykdomos priežiūros organizavimo ir kokybės priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“

socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos, **numatomas institucijų bendradarbiavimas** dirbant su dingusiais ir bėgančiais vaikais, **siekiant operatyvaus keitimosi informacija, veiksmų suderinamumo**.

VAIKO ATSTOVO PAGAL ĮSTATYMĄ AR ATSAKINGO ASMENS VEIKSMAI DINGUS VAIKUI

➔ Jei vaikas dingimo metu buvo **prižiūrimas atstovo pagal įstatymą**, jo **paiešką inicijuoja vaiko atstovas pagal įstatymą**. Jei vaikas dingimo metu buvo laikinai **prižiūrimas Atsakingo asmens**, jo **paiešką inicijuoja Atsakingas asmuo**.

➔ **Vaiko pagrobimo atveju ir (ar) kai yra duomenų apie dingusiam vaikui galimai gresiantį pavojų**, buvimą jam nesaugioje aplinkoje ar kitas aplinkybes, dėl kurių dingusiam vaikui gali kilti grėsmė, vaiko atstovas pagal įstatymą ar Atsakingas asmuo **nedelsdamas apie vaiko dingimą praneša policijai skubiosios pagalbos tarnybų telefono numeriu 112**.

✓ Dingus vaikui, **nesant duomenų apie jam gresiantį pavojų**, vaiko atstovas pagal įstatymą ar Atsakingas asmuo **nedelsdamas** imasi aktyvių veiksmų, siekdamas išsiaiškinti vaiko buvimo vietą:

1. bando susisiekti su vaiku, naudodamasis visomis galimomis ryšio priemonėmis ir socialiniais tinklais;
2. susisiečia su vaiko draugais, pažįstamais, artimaisiais ir kitais asmenimis, kurie gali turėti informacijos apie vaiko buvimo vietą ar kitas su vaiko dingimu susijusias aplinkybes;
3. aplanko, patikrina vietas, kuriose vaikas gali būti, jei tai nekelia grėsmės;

➔ **Jei vaikas vėluoja grįžti** pagal Atsakingo asmens nustatytas vidaus tvarkos taisykles (atitinkamai šeimoje vaiko ir jo atstovo pagal įstatymą sutartas taisykles), Atsakingam asmeniui (atitinkamai vaiko atstovui pagal įstatymą), **žinoma vaiko galima buvimo vieta**, Atsakingas asmuo (atitinkamai vaiko atstovas pagal įstatymą), nedelsiant **imasi aktyvių veiksmų dėl vaiko grįžimo, į policiją krepiamasi** tais atvejais, **kai įtariama, kad vaikas yra pavojuje, nesaugioje aplinkoje arba nesutinka, atsisako grįžti pats**.

➔ Tais atvejais, **kai vaikas dingo prižiūrint Atsakingam asmeniui**, pastarasis **nedelsdamas susisiečia su vaiko atstovais pagal įstatymą** ir informuoja apie vaiko dingimą bei veiksmus, kurių buvo imtasi, siekiant išsiaiškinti galimą vaiko buvimo vietą, vaiko dingimo aplinkybes ir priežastis, taip pat, ar apie vaiko dingimą yra pranešta policijai, bei aptaria tolesnius veiksmus.

➔ Policijos pareigūnai apie vaiką, kuris nesutinka grįžti pas atstovus pagal įstatymą nedelsiant informuoja Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos dėl vaiko saugios aplinkos užtikrinimo būtinybės, vaiko situacijos vertinimo.

✓ Dingus **vaikui, kuriam taikoma vaiko vidutinės priežiūros priemonė ar auklėjamojo poveikio priemonė** – atidavimas į specialią auklėjimo įstaigą (toliau – priežiūros priemonė):

1. **kitas juridinis asmuo**, kurio laikinoje priežiūroje dingimo metu buvo vaikas (pavyzdžiui, sveikatos priežiūros įstaiga), **nedelsdamas informuoja vaikų socializacijos centrą, atliekantį Atsakingo asmens vaidmenį** vaiko vidutinės

priežiūros priemonės ar auklėjamojo poveikio priemonės vykdymo metu, **ir (ar) vaiko atstovą pagal įstatymą.**

Siekdamas užtikrinti veiksmingą vaiko paiešką bei reikalingos pagalbos suteikimą vaikui ir (ar) jo atstovui pagal įstatymą vaiko paieškos metu ir (ar) vaiką radus arba jam savarankiškai sugrįžus, **vaikų socializacijos centras** apie vaiko dingimą nedelsiant **informuoja atvejo vadybininką savivaldybėje, koordinuojantį priežiūros priemonės vykdymą.**

2. Vaiko atstovas pagal įstatymą, jei vaiko dingimo metu jis buvo atsakingas už vaiko priežiūrą (pavyzdžiui, vaikas buvo sugrįžęs atostogoms, savaitgaliui ar dėl kitų priežasčių buvo laikinai išvykęs iš vaikų socializacijos centro), **imasi visų šiame skyriuje aukščiau aprašytų** vaiko atstovų pagal įstatymą **veiksmų dėl vaiko suradimo** bei apie vaiko dingimą nedelsiant **informuoja vaikų socializacijos centrą** ir **atvejo vadybininką savivaldybėje, koordinuojantį priežiūros priemonės vykdymą.**

Jeigu atlikus šiame skyriuje aukščiau nurodytus veiksmus **vaiko rasti nepavyko**, vaiko atstovas pagal įstatymą ar Atsakingas asmuo **apie vaiko dingimą nedelsiant praneša skubiosios pagalbos tarnybų telefono numeriu 112.**

1. **Policijai** pranešant apie dingusį vaiką, **pateikiami šie duomenys:** dingusio vaiko **nuotrauka** (jei yra galimybė, ne senesnė nei 1 metų);
2. **informacija apie dingusį vaiką** (išorės požymiai, apranga dingimo dieną, su savimi pasiimti, turėti daiktai ir pan., naudojamos ryšio priemonės, giminių, artimųjų, draugų duomenys, vaiko įpročiai, laisvalaikio praleidimo vietos ir pan.);
3. **informacija apie veiksmus, kurių ėmėsi** vaiko atstovas pagal įstatymą ar (ir) Atsakingas asmuo, **siekdamas išsiaiškinti vaiko buvimo vietą** ir kitas **su vaiko dingimu susijusias aplinkybes** (pavyzdžiui, ar bandyta susisiekti su vaiku ryšio priemonėmis/socialiniais tinklais, ar bendrauta su vaiko draugais, giminėmis ir artimaisiais ar kitais asmenimis, kurie gali turėti informacijos apie vaiko buvimą ar kitas su vaiko dingimu susijusias aplinkybes, ar tikrintos vietos, kuriose vaikas gali būti ir pan.);
4. **informacija** (jei tokia yra) **apie numanomas vaiko dingimo priežastis** (konfliktai, vaiko ketinimai ir pan.).

➡ **Pranešęs policijai apie dingusį vaiką**, vaiko atstovas pagal įstatymą ar (ir) Atsakingas asmuo, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes ir galimybes, toliau **tęsia aktyvius, koordinuotus vaiko paieškos veiksmus** bei **bendradarbiauja** tarpusavyje **nuolat keisdamiės aktualia informacija** ir pan. **Turėdamas** informacijos apie galimą vaiko buvimo vietą, kitos **aktualios** ir (ar) **reikšmingos informacijos**, susijusios su vaiko dingimu, taip pat **vaikui sugrįžus** ar jį **suradus savarankiškai**, vaiko atstovas pagal įstatymą ar (ir) Atsakingas asmuo **apie tai nedelsdamas informuoja policiją** skubiosios pagalbos tarnybų telefono numeriu 112.

➡ Vaiko atstovas pagal įstatymą ar (ir) Atsakingas asmuo **aktyviai bendradarbiauja su policija** ir (ar) **Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba** prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, ir (ar) kitomis kompetentingomis **institucijomis**, jei **dėl objektyvių aplinkybių negali asmeniškai pasiimti vaiko**, pavyzdžiui, dėl nesaugios buvimo vietos, dėl galimo pavojaus pasiimant vaiką, dėl didelio atstumo ar kt., taip pat **sprendžiant vaiko grąžinimo į jo gyvenamą** (kitą buvimo)

vietą arba vaiko apgyvendinimo kitoje geriausiai vaiko interesus atitinkančioje vietoje bei kitus su vaiko grįžimu ir pagalbos teikimu susijusius klausimus.

- ✓ **Vaiką suradus ar jam savarankiškai sugrįžus**, vaiko atstovas pagal įstatymą ar Atsakingas asmuo, turi:
 1. **užtikrinti** vaikui būtiną nuolatinę **priežiūrą** bei **saugumą**;
 2. **užtikrinti** vaiko **sugrąžinimą į jo gyvenamąją** (kitą buvimo) vietą, **išskyrus** atvejus, kai negali šios pareigos įvykdyti **dėl objektyvių aplinkybių** (pavyzdžiui, dėl nesaugios surasto vaiko buvimo vietos, galimo pavojaus pasiimant vaiką, didelio atstumo ar kt.);
 3. **įvertinti** vaiko bendrą **būklę** ir, esant poreikiui, **suteikti pirmąją medicinos pagalbą** ir (ar) **organizuoti** vaiko **sveikatos būklės įvertinimą**, reikalingas **sveikatos priežiūros paslaugas**;
 4. pagal galimybes, **aptarti su vaiku**, aiškintis jo **dingimo aplinkybes** ir **priežastis**, vaiko **buvimo vietą, ryšius, komunikacijos kanalus, sąlygas** ir **kitas aplinkybes**, siekiant **išvengti pakartotinio** vaiko **dingimo, užtikrinti** vaikui būtinos **pagalbos suteikimą**;
 5. nedelsdamas **informuoti policiją** ir (ar) **Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą** prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, jeigu kyla **pagrįstų įtarimų** ar **paaiškėja**, kad **vaikas nukentėjo nuo nusikalstamos veikos** ar kito **vaiko teisių pažeidimo**;
 6. **bendradarbiauti** su Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos bei kitais savivaldybės administracijos, paslaugas ir pagalbą teikiančiais specialistais, siekiant **įvertinti** vaiko **situaciją, rizikos veiksnius, pagalbos poreikį (užtikrinti tęstinę pagalbą), pakartotinio dingimo riziką, sudaryti** ar **peržiūrėti pagalbos** vaikui **planą** ir pan.

PAGALBA

PAGALBĄ VAIKUI IR (AR) JO ATSTOVAMS PAGAL ĮSTATYMĄ AR ATSAKINGAM ASMENIUI, DINGUS VAIKUI, JĮ SURADUS AR JAM SAVARANKIŠKAI SUGRĮŽUS, UŽTIKRINANTYS SUBJEKTAI IR PAGALBOS PRIEMONĖS

➤ Visą dingusio vaiko paieškos laikotarpį, taip pat jį suradus ar jam savarankiškai sugrįžus, 24 val., 7 dienas per savaitę vaiko atstovams pagal įstatymą ir kitiems asmenims (pavyzdžiui, artimiesiems, Atsakingam asmeniui), taip pat vaikams, dingusiems (ir pabėgusiems) dėl bet kokių priežasčių ar besikreipiantiems prevenciniais klausimais, teikiama psichologinė, teisinė pagalba ir emocinė parama, konsultacijos ir aktuali informacija paskambinus į Visoje Europos Sąjungoje veikiančią **karštąją pagalbos liniją numeriu 116000**, šiais atvejais:

- vaikui pabėgus iš namų arba globos įstaigos;
- vaikui pasimetus, pasiklydus;
- vaiko pagrobimo atveju, kai pagrobėjas – vienas iš tėvų;
- vaiko pagrobimo atveju, kai pagrobėjas – trečias asmuo;
- nelydimų nepilnamečių iš trečiųjų šalių atvejais.

➡ Karštosios pagalbos linijos numeriu 116000 veikla apima:

- skambučių dėl dingusių vaikų priėmimą;
- konsultacijas dėl galimų veiksmų dingus vaikui;
- emocinę paramą ir psichologinę pagalbą dingusio vaiko artimiesiems;
- tarpininkavimo pagalbą atliekant tyrimą dėl dingusio vaiko;
- skambučių priėmimą iš vaikų, kurie pasiklydo, pasimetė nuo tėvų, pabėgo ar pan., pagalbą jiems;
- informacijos apie dingusiu paskelbtą vaiką priėmimą iš visuomenės narių;
- bendradarbiavimą ir tarpininkavimą tarptautinio dingimo atvejais su kitų šalių 116000 linijomis, operatyvios vaiko paieškos užsienyje paskelbimą ir organizavimą per tarptautinį karštųjų pagalbos linijų numeriu 116000 tinklą;
- galimybę teisės aktų nustatyta tvarka suaktyvinti ir paskelbti vaiko paiešką per *Amber Alert Europe*, *Amber Alert Facebook* ir IMEC tinklą;
- konsultacijas suaugusiems ir vaikams dingimo prevencijos.

➡ Daugiau informacijos apie karštąją liniją, patarimus prevencijos, pagalbos dingus vaikui klausimais, vaiko atstovams pagal įstatymą, Atsakingiems asmenims, institucijoms adresu <https://www.116000.lt/pagrindinis/>.

➡ Vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą ar Atsakingam asmeniui išreiškus Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinio skyriaus specialistams pageidavimą gauti pagalbą ir **raštu sutikus ją gauti**, sutikusio asmens duomenys (vardas, pavardė, kontaktinis telefonas ar el. pašto adresas) šiuo tikslu gali būti perduodami nevyriausybinei organizacijai, teikiančiai pagalbą dingusiems vaikams bei jų šeimų nariams.

➤ **Vaikams emocinę paramą** teikia emocinės **paramos linijos nemokamais telefonais** (taip pat internetu, el. paštu): Vaikų linija, tel. 116 111, daugiau informacijos www.vaikulinija.lt, Jaunimo linija, tel. 8 800 28888, daugiau informacijos www.jaunimolinija.lt ar **kiti pagalbos ir paramos teikėjai**.

- **Atvejo vadybininkas** (socialinis darbuotojas, koordinuojantis atvejo vadybos procesą, paskirtas savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos ar kitos įstaigos, kuriai savivaldybė suteikė įgaliojimus teikti socialines paslaugas šeimoms savivaldybėje, vadovo ar jo įgalioto asmens), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu ir Atvejo vadybos tvarkos aprašu, vertina surasto ar savarankiškai sugrįžusio vaiko ir (ar) šeimos poreikius, sudaro specialistų grupę, kurioje dalyvauja specialistai pagal vaiko ir šeimos poreikius, bei koordinuoja pagalbos vaikui ir (ar) šeimai procesą, padeda rasti šeimai geriausią problemų sprendimo būdą, sudaro sąlygas šeimai pačiai spręsti problemas, nuolat stebi ir koreguoja intensyvios prevencinės pagalbos ir socialinio darbo procesus.
- **Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius**, vadovaudamasis Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašu (toliau - Koordinuotai teikiamų paslaugų tvarkos aprašu) 9, planuoja, koordinuoja ir vertina vaiko minimalios priežiūros priemonių įgyvendinimą, koordinuotai teikiamų paslaugų, kitų pagalbos priemonių vaiko atstovams pagal įstatymą, kai vaikui skiriamos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, teikiamą savivaldybėje, koordinuoja koordinuotai teikiamą švietimo pagalbą, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas vaikams ir jų atstovams pagal įstatymą savivaldybėje, nustato šios pagalbos ir paslaugų poreikį. Rengia koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų plėtros planą, inicijuoja veiksmus dėl trūkstamų, esamų paslaugų poreikio (bendradarbiaudamas su koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo atvejo vadybininku), teikia siūlymus dėl paslaugų inicijavimo ar poreikio, bendradarbiauja su kitoms institucijomis.
- **Koordinuotai teikiamų paslaugų atvejo vadybininkas**, kai pavienės, atskirai teiktos ar teikiamos švietimo pagalbos, socialinės ar sveikatos priežiūros paslaugos yra neveiksmingos, neefektyvios ir neužtikrina vaiko gerovės ir kai, vadovaujantis Koordinuotai teikiamų paslaugų tvarkos aprašo 7 punktu, gautas prašymas arba siūlymas dėl koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo, įvertinęs paslaugų poreikį, kartu su vaiku, jo atstovais pagal įstatymą parengia Koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo planą (toliau – Planas), stebi Koordinuotai teikiamų paslaugų specialistų, atsakingų už atskirų Plano priemonių vykdymą, daromą poveikį vaikui, jo atstovams pagal įstatymą, kreipiasi į tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorių, kai atsakingi asmenys nebendradarbiauja, būtina keisti koordinuotai teikiamų paslaugų turinį, trukmę, pagalbos teikėjus, ar atsiranda kitos priežastys, dėl kurių Planas negali būti įgyvendintas, bei informuoja apie koordinuotai teikiamų paslaugų veiksmingumą pagal Plane numatytas priemones, prireikus, teikia siūlymą dėl Koordinuotai teikiamų paslaugų teikimo termino pratęsimo, nutraukimo.
- **Švietimo įstaigos** vadovas, vykdydamas Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, kituose teisės aktuose ir švietimo įstaigos vidaus dokumentuose numatytas funkcijas ir siekdamas užtikrinti švietimo įstaigoje besimokančių vaikų (mokinių) saugumą ir gerovę, vaikui (mokiniui) dingus iš švietimo įstaigos, imasi aktyvių veiksmų reaguojant į jo dingimą:
 1. susisiekiama su vaiko (mokinio) atstovais pagal įstatymą;
 2. praneša policijos įstaigai ir (ar) Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir apie vaiko (mokinio) dingimą informuoja steigėją;

⁹ Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2017 m. rugpjūčio 28 d. įsakymas Nr. V-651/A1-455/V-1004 „Dėl Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašo patvirtinimo“

3. telkia švietimo bendruomenę atsakingai ir pilietiškai įsitraukti į vaiko (mokinio) paiešką organizuojančių ir vaiko teisių apsaugą vykdančių institucijų rekomendacijų vykdymą;
4. individualiais atvejais kreipiasi į Vaiko gerovės komisiją dėl mokymo(si), ugdymo(si), švietimo ar kitos pagalbos teikimo konkrečiam vaikui, prevenciškai reaguojant į galimo vaiko dingimo požymius ir (ar) sprendžiant bėgimo, ir (ar) švietimo įstaigos nelankymo problemą;
5. švietimo įstaigoje užtikrina tinkamas sąlygas vykdyti Vaiko gerovės komisijos rekomendacijas, priėmus priimta sprendimą dėl mokymo(si) ir (ar) švietimo pagalbos teikimo konkrečiam vaikui organizavimo;
6. kai švietimo įstaigos teiktų ar teikiamų švietimo pagalbos paslaugų vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą nepakanka, vadovaujantis Koordinuotai teikiamų paslaugų tvarkos aprašu, kreipiasi į savivaldybės administraciją dėl koordinuotai teikiamų paslaugų vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą skyrimo.

- **Globos centro** paskirtas koordinatorius, vadovaudamasis Globos priežiūros tvarkos aprašu, dingus globojamam (rūpinamam), prižiūrimam ar įvaikintam vaikui ir jį suradus ar jam savarankiškai sugrįžus, organizuoja psichologo konsultacijas ir (ar) kitų specialistų (Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atestuoto asmens ir kt.) pagalbą, palaiko ryšį su jais, teikia konsultacijas ir (ar) emocinę paramą pagal poreikį budinčiam globotojui, globėjams (rūpintojams), šeimynos dalyviams, tėviams ir globojamam (rūpinamam), prižiūrimam ar įvaikintam vaikui. Psichologinė pagalba, įvertinus poreikį, turi būti teikiama globėjo (rūpintojo), budinčio globotojo, tėvių namuose.
- **Vaikų socializacijos centras**, vadovaudamasis Švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Vaiko vidutinės priežiūros priemonės įgyvendinimo tvarkos aprašu 10, bei Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro patvirtintais nuostatais ir ugdymo planais, vykdo vaiko vidutinės priežiūros priemones, teikia švietimo pagalbą, socialines, sveikatos priežiūros paslaugas, priskiriamas bendrojo ugdymo mokyklų grupei, ir kitas paslaugas, numatytas pedagoginės psichologinės ar švietimo pagalbos tarnybos rekomendacijose.
- **Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Tarnyba) mobilioji komanda**, esant nustatytam vaiko apsaugos poreikiui, teikia į krizę patekusiai šeimai ir (ar) vaikui intensyvią konsultacinę ir (ar) kitokią psichologinę, socialinę pagalbą, siekiant padėti šeimai ir (ar) vaikui suvaldyti krizę, susijusią su vaiko dingimu ir (ar) galėjusią sąlygoti vaiko dingimą, identifikuoti ir (iš)spręsti iškilusias problemas, kad vaiko atstovai pagal įstatymą galėtų užtikrinti vaiko poreikių patenkinimą, sudaryti sąlygas vaikui vystytis ir gyventi saugioje aplinkoje.

Tarnyba informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą arba Atsakingą asmenį ir surastą ar savarankiškai sugrįžusį vaiką apie galimybę gauti psichologinę, teisinę ir kitą pagalbą.

¹⁰ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017 m. rugpjūčio 25 d. įsakymas Nr. V-644 „Dėl Vaiko vidutinės priežiūros priemonės įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

➔ Švietimo, asmens sveikatos priežiūros, vaiko teisių apsaugos, socialinių paslaugų, teisėsaugos ir kitų institucijų bei įstaigų, nevyriausybinų organizacijų darbuotojai, kurių darbas yra susijęs su vaikų auklėjimu, mokymu, priežiūra ar jų saugumo užtikrinimu, veikdami prevenciškai ar atpažinę pagalbos vaikui poreikio (pavyzdžiui, pastebėję pasikeitusį vaiko elgesį – uždarumą, pasyvumą, agresyvumą, bendravimo, mokymosi ir pan. sunkumus) ar galimo vaiko teisių pažeidimo požymius, pagal kompetenciją turi dėti pastangas išsiaiškinti pasikeitusio vaiko elgesio priežastis su vaiku bei vaiko atstovais pagal įstatymą ir, įvertinę pagalbos poreikio mastą, specifiką ir organizavimo procedūras, **suteikia pagalbą arba**:

1. nukreipia vaiko atstovus pagal įstatymą į gyvenamosios vietos savivaldybėje veikiančius bendruomeninius šeimos namus ar atitinkamą paslaugų teikėją reikalingai pagalbai gauti;
2. kreipiasi dėl koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų vaikui ir (ar) jo atstovams pagal įstatymą organizavimo pagal Koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų tvarkos aprašą;
3. esant kompleksinės pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikiui, kreipiasi ar pasiūlo vaiko atstovui pagal įstatymą kreiptis dėl atvejo vadybos proceso inicijavimo ir atvejo vadybininko paskyrimo pagal Atvejo vadybos tvarkos aprašą;
4. įtarus galimą vaiko teisių pažeidimą, veikia vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 35 nuostatomis.

➔ Savivaldybėse prevencinių priemonių, kuriomis siekiama mažinti vaiko dingimo atvejus ir atskirų dingusių vaikų kategorijų dingimo priežastingumą ir kartotinumą, poreikio vertinimas, planavimas ir įgyvendinimas grindžiamas tarpinstitucinio bendradarbiavimu principu, vadovaujantis Švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 34 straipsnio nuostatomis ir Atvejo vadybos tvarkos aprašo nuostatomis.

- **Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatoriai** savivaldybėse **organizuoja** bendrus Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, policijos, savivaldybių administracijų padalinių, atsakingų už šeimos politikos formavimą bei įgyvendinimą socialinėje, sveikatos, švietimo srityse, globos centrų, socialinių paslaugų įstaigų, ar kitų įstaigų, kurioms savivaldybė suteikė įgaliojimus koordinuoti atvejo vadybos procesą, bei švietimo įstaigų atstovų **pasitarimus** savivaldybėje, kuriuose aptariama dalyvaujančių institucijų pagal kompetenciją pateikta susisteminta bei kita aktuali vaikų dingimo klausimais informacija, įvertina paslaugų vaikui ir šeimai plėtros poreikį, numato jų plėtrą rengdamas koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų plėtros planą.
- **SADM**, formuodama šeimos ir vaiko teisių apsaugos politiką ir koordinuodama jos įgyvendinimą, ne rečiau nei kartą per metus organizuoja dingusių vaikų paieškos, pagalbos teikimo ir prevencijos užtikrinimo procese dalyvaujančių ir kitų institucijų ar organizacijų atstovų susitikimą, siekiant aptarti esamą situaciją, problemas užtikrinant tinkamą reagavimą ir (ar) pagalbą dingus vaikui ir (ar) vykdant prevencijos priemones, prevencinių priemonių veiksmingumą bei pasidalinti gerąja praktika. Esant poreikiui, inicijuoja teisės aktų, reglamentuojančių dingusio vaiko paieškos ir (ar) pagalbos teikimo ir (ar) prevencijos užtikrinimo procesus, tobulinimą ir (ar) pakeitimus.

- **Švietimo, mokslo ir sporto ministerija** (toliau – ŠMSM) teisės aktų nustatyta tvarka įgyvendina vaikų socializacijos centro savininkės teises ir pareigas, koordinuoja ir prižiūri, kaip vykdoma vaiko vidutinės priežiūros priemonė, esant poreikiui, organizuoja tarpinstitucinius pasitarimus dėl vaikų socializacijos centro veiklos tobulinimo ir bendradarbiavimo galimybių.
- **Nacionalinė švietimo agentūra**, vadovaudamasi Nacionalinės švietimo agentūros nuostatais¹¹, vykdo prevencinių programų įgyvendinimo švietimo įstaigose (išskyrus aukštąsias mokyklas) stebėseną. Taip pat kaupia ir analizuoja duomenis apie vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros vykdymą, teikia metodinę konsultacinę pagalbą savivaldybių administracijų vaiko gerovės komisijoms, vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių vykdytojams.
- **Švietimo įstaigos** vadovas, vadovaudamas sritį reglamentuojančiais teisės aktais, užtikrina saugią aplinką švietimo įstaigoje:
 1. užtikrina vaikų (mokinių) saugumą švietimo įstaigose, rūpinasi švietimo įstaigos teritorijos apsauga ir riboja pašalinių asmenų patekimą į mokyklas;
 2. numato prevencines priemones dėl vaikų (mokinių) dingimo, dažno bėgimo ir (ar) švietimo įstaigos nelankymo;
 3. tarpininkauja, kad švietimo bendruomenė įsitrauktų ir vykdytų vaiko (mokinio) paiešką organizuojančių ir vaiko teisių apsaugą vykdančių institucijų rekomendacijas;
 4. vadovaudamas švietimo įstaigos strateginio plano, metinių veiklos planų ir švietimo programų rengimui bei vykdymui, ir juos tvirtindamas, užtikrindamas rekomendacijų dėl smurto prevencijos įgyvendinimo švietimo įstaigoje priemonių įgyvendinimą ir rengdamas savo metų veiklos ataskaitas bei užduotis, strategiškai numato vaikų dingimo, dažno bėgimo ir (ar) švietimo įstaigos nelankymo problemai spręsti prevencijos priemonių bei ilgalaikių bendradarbiavimo ryšių su socialiniais partneriais planavimą, tvirtinimą ir įgyvendinimą;
 5. Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka, kreipiasi į savivaldybės merą dėl minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių vaikui skyrimo.
- **Vaikų socializacijos centro** vadovas tvirtina vaikų dingimo prevencijai ir reagavimui skirtas tvarkas, numatančias reagavimo į vaiko dingimą veiksmus, organizuoja vaikų ir darbuotojų mikroklimato stebėseną ir gerinimą, siekdamas sukurti pozityvią aplinką, užtikrina prevencinių priemonių prieš patyčias, prekybą žmonėmis, psichotropinių medžiagų vartojimą ir pan. įgyvendinimą.
- **Vaikų globos institucijos** vadovas tvirtina vaikų dingimo prevencijai ir reagavimui skirtas tvarkas, organizuoja vaikų ir darbuotojų mikroklimato stebėseną ir gerinimą, organizuoja prevencinių priemonių įgyvendinimą, siekdamas sukurti pozityvią aplinką, užtikrinti vaikų saugumą ir gerovę.
- **Vaiko teisių apsaugos kontrolierius**, vykdydamas vaiko teisių ir jo teisėtų interesų užtikrinimo ir apsaugos priežiūrą ir kontrolę, turi teisę inicijuoti (organizuoti) pasitarimus ir (ar) diskusijas bendradarbiavimo stiprinimo bei Rekomendacijų vykdymo klausimais, teikti siūlymus atitinkamiems subjektams dėl teisinio reglamentavimo tobulinimo bei kitų priemonių, siekiant spręsti dingusių vaikų paieškos, pagalbos teikimo, prevencijos ir kitas susijusias problemas.

¹¹ Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. balandžio 20 d. įsakymas Nr. V-573 „Dėl Nacionalinės švietimo agentūros nuostatų patvirtinimo“.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija 188603515, A. Vivulskio g. 11, 03162 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL VAIKŲ PABĖGIMŲ/DINGIMŲ PROBLEMATIKOS
Dokumento registracijos data ir numeris	2025-04-11 Nr. SD-1378 (16.2 Mr-34)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Rita Grigalienė, Viceministras
Sertifikatas išduotas	RITA GRIGALIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2025-04-11 13:41:07 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2025-04-11 13:41:30 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	SK ID Solutions EID-Q 2021E, SK ID Solutions AS EE
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-09 18:19:56 – 2030-01-09 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, i.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	2
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.80.3
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2025-04-11 13:59:58)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2025-04-11 14:00:00 DBSIS